

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi öljyjättemaksusta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Öljyjätehuollosta aiheutuvien menojen rahoittamiseksi on voiteluöljyistä kannettu öljyjättemaksua vuoden 1987 alusta. Esityksen mukaan öljyjättemaksullisten tuotteiden piiriin tulisivat myös voitelurasvat ja eräät voiteluvalmisteet sekä synteettiset voiteluvalmisteet. Maksuttomiksi tulisivat puolestaan tuotteet, jotka valmistetaan raaka-aineista, joista öljyjä-

temaksu on suoritettu. Lisäksi maksuttomaan tarkoitukseen käytettyjen tuotteiden osalta maksun palautusmenettelyä täydennettäisiin ja maksu voitaisiin poistaa valmistuspaikalle palautetun tavarahan osalta.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi tilassa.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Lainsäädäntö

Öljyjättemaksusta 5 päivänä joulukuuta 1986 annetun lain (894/86) mukaan öljyjättemaksua on suoritettava tullitariffin nimikkeeseen 27.10.D kuuluvista voiteluöljyistä 15 penniä kilolta. Öljyjättemaksua on velvollinen suorittamaan jokainen, joka valmistaa ansiotarkoituksessa tai tuo maahan voiteluöljyä. Lisäksi öljyjättemaksua on velvollinen suorittamaan se, jolle voiteluöljyä on siirretty maksutta, ellei sitä ole käytetty lain mukaan maksuttomaan tarkoitukseen.

Öljyjättemaksusta vapaita ovat 5 §:n mukaan tuotteet, jotka viedään maasta tai siirretään vapaa-alueelle tai tullivarastoon taikka käytetään vientituotteiden tai sellaisten tuotteiden valmistukseen, joista suoritetaan öljyjättemaksua. Lisäksi maksuttomia ovat maahan tuodut ja vastaavat kotimaiset tuotteet, jos ne ovat tullittomia muun säädöksen kuin tullitariffilain

tai muun sopimuksen kuin kansainvälisen tullisopimuksen perusteella.

Lain 7 §:n mukaan öljyjättemaksusta kertyvät tuotot käytetään valtioneuvoston määräämin perustein öljyjätteistä ja niiden keräilystä, kuljetuksesta, varastoinnista ja käsittelystä aiheutuviin menoihin sekä avustuksina ongelmajätteiden vastaanottoaikkojen perustamis- ja käyttökustannuksiin.

1.2. Käytäntö ja ehdotetut muutokset

1.2.1. Öljyjättemaksulliset tuotteet

Öljyjättemaksullisten tuotteiden piiriin kuuluvat voimassa olevan lain 2 §:n mukaan ainoastaan nimikkeeseen 27.10.D kuuluvat voiteluöljyt. Siten muut vastaavanlaiset tuotteet, kuten voitelurasvat ja eräät muut voiteluvalmisteet sekä synteettiset voiteluöljyt ovat maksuttomia, vaikka niiden ympäristölle aiheuttamat saastehaitat ovat vähintään yhtä suuria kuin nykyisin maksullisten voiteluöljyjen. Tasapuo-

linen kohtelu edellyttääkin niiden saattamista öljyjätämaksullisiksi. Samalla poistuisi myös toinen laista johtuva epäkohta. Nykyisin maahan tuotavat voiteluöljystä valmistetut tuotteet, kuten voitelurasvat ja synteettiset voiteluvalmisteet, ovat maksuttomia, kun taas vastaavien kotimaassa valmistettujen tuotteiden kustannuksiin sisältyy raaka-aineena käytetystä voiteluöljystä peritty öljyjätämaksu. Säättämällä puheena olevat tuotteet maksullisiksi saatetaan kotimaiset ja maahan tuotavat tuotteet tältä osin yhdenvertaiseen asemaan.

Edellä sanotun perusteella ehdotetaan, että öljyjätämaksullisiksi säädettäisiin myös tullitariffin alanimikkeeseen 27.10.D kuuluvat voitelurasvat sekä tullitariffiin perustuvan tullihallituksen julkaiseman käyttötariffin alanimikkeisiin 34.03.19.00 ja 34.03.99.00 kuuluvat voiteluvalmisteet. Viimeksi mainittuihin nimikkeisiin kuuluvat synteettiset voiteluvalmisteet, joihin luetaan täysin synteettiset valmisteet (34.03.99.00) ja seosvalmisteet (34.03.19.00). Seokset sisältävät synteettisten aineosien ohella muita aineksia, esimerkiksi maaöljyjä tai bitumisia öljyjä.

Lainkohdan toisessa momentissa ehdotetaan selvytyden vuoksi säädettäväksi, että öljyjätämaksua on suoritettava myös 1 momentissa mainittuihin nimikkeisiin kuuluvista muuntaja- ja katkaisijaöljyistä, leikkuu-, puhdistus- ja muottiöljyistä sekä hydrauliöljyistä.

1.2.2. Öljyjätämaksuttomat tuotteet

Maksuttomuutta koskevan 5 §:n mukaan maksua ei peritä tuotteista, jotka käytetään öljyjätämaksullisten tuotteiden valmistukseen. Säännöksen tarkoituksena on estää maksun periminen kahteen kertaan. Maksua peritään kuitenkin kahteen kertaan sellaisissa tapauksissa, joissa valmistetaan jo kerran käytetystä ja maksullisesta voiteluöljystä uutta tuotetta eli öljyjätettä käytetään uudelleen hyödyksi. Jäteöljyn hyötykäyttöä on tapahtunut esimerkiksi, kun niin sanottuja kirkkaita voiteluöljyjä on käytetty uudelleen moottorisahojen teräketjuöljyjen valmistukseen.

Jäteöljyjen uudelleen käyttö on tehokasta öljyjätahuoltoa, jota öljyjätämaksuilla on toisaalta tarkoitus rahoittaa. Öljyjätteiden hyötykäytön edellytysten parantamiseksi sekä lain tarkoituksen toteuttamiseksi tulisi maksun perintä kahteen kertaan estää. Tämän vuoksi

ehdotetaan, että öljyjätämaksuttomiksi säädetään 5 §:n 6 kohdassa myös tuotteet, jotka valmistetaan sellaisista 2 §:ssä tarkoitetuista raaka-aineista, joista öljyjätämaksu on jo kertaalleen suoritettu.

Samalla 5 §:n 2 kohtaan tulisi muuttaa sen vuoksi, että siinä mainittu tullitariffilaki (360/80) on kumottu ja on säädetty uusi tullitariffilaki (660/87).

1.2.3. Öljyjätämaksun poistaminen eräissä tapauksissa

Laista puuttuu säännös öljyjätämaksun poistamisesta silloin, kun tuote palautetaan, esimerkiksi viallisena, valmistuspaikalle. Tällainen säännös sisältyy eri valmisteverolakeihin. Säännöksen puuttuminen on aiheuttanut käytännössä ongelmia, minkä vuoksi se ehdotetaan lisättäväksi lakiin 6 a §:ksi. Uuden pykälän mukaan valmistaja voisi vähentää verokaudelta suoritettavasta öljyjätämaksusta saman verokauden aikana valmistuspaikalle palautettujen tuotteiden maksua vastaavan määrän.

1.2.4. Öljyjätämaksun palauttaminen

Milloin voiteluöljystä tai muusta lain piiriin kuuluvasta tuotteesta on kannettu öljyjätämaksu ja myöhemmin todetaan, että tuote on käytetty maksuttomaan kohteeseen, ei maksua voida voimassa olevien säännösten mukaan palauttaa, jos palautukseen oikeutettu ei ole verovelvollinen tai jos veronoinaisu ei muutoin tule kysymykseen. Tällaisia tapauksia esiintyy käytännössä muun muassa silloin, kun tuote viedään maasta ja viejänä on muu kuin tavarantavara valmistaja. Tämän vuoksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi 6 b §, jonka mukaan maksu voidaan tällaisissa tapauksissa palauttaa hakemuksesta myös viejälle tai muulle kuin verovelvolliselle. Lainkohdan 2 ja 3 momentissa säädettäisiin tarkemmin palautuksen hakemiskoista ja määräajasta. Vastaavat säännökset hakemuksesta suoritettavasta palautuksesta sisältyvät eri valmisteverolakeihin.

2. Asian valmistelu ja lausunnonantajat

Esitys on valmisteltu tullihallituksen ja valtiovarainministeriön yhteistyönä. Aloitteen maksullisesta öljyjätteestä valmistetun tuotteen maksuttomuudeksi on tehnyt Ekokem Oy Ab.

Asiasta on pyydetty lausunto ympäristöministeriöltä ja Öljyalan Keskusliitolta, jotka puoltavat edellä esitettyjä muutoksia.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset ja voimaantulo

Vuonna 1987 öljyjättemaksua kertyi 12,7 miljoonaa markkaa ja vuonna 1988 14,3 miljoonaa markkaa. Vuonna 1989 tuoton kertymäksi on arvioitu 16 miljoonaa markkaa.

Ehdotettu maksullisten tuotteiden piirin laajentaminen lisää öljyjättemaksun tuottoa arvi-

olta noin miljoonalla markalla vuodessa. Toisaalta esityksessä ehdotetut maksuttomuussäännös sekä palautusmenettelyn täydentäminen ja maksun poistaminen valmistuspaikalle palautetun tuotteen osalta vähentävät öljyjättemaksun tuottoa arviolta 200 000 markalla vuodessa.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan ensi tilassa.

4. Säättämisyjärjestys

Esitys on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n mukaisessa uutta tai lisättyä veroa koskevassa säättämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

öljyjättemaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan öljyjättemaksusta 5 päivänä joulukuuta 1986 annetun lain (894/86) 2 § ja 5 §:n 2 kohta sekä

lisätään 5 §:ään uusi 6 kohta ja lakiin uusi 6 a ja 6 b § seuraavasti:

2 §

Öljyjättemaksua on suoritettava tullitariffin alanimikkeeseen 27.10.D kuuluvista voiteluöljyistä ja voitelurasvoista sekä tullitariffiin perustuvan käyttötariffin alanimikkeisiin 34.03.19.00 ja 34.03.99.00 kuuluvista voiteluvalmisteista.

Öljyjättemaksua on suoritettava myös edellä 1 momentissa mainittuihin nimikkeisiin kuuluvista muuntaja- ja katkaisijaöljyistä, leikkua-, puhdistus- ja muottiöljyistä sekä hydraulioöljyistä.

5 §

Maksuttomia ovat:

2) maahan tuodut tuotteet, milloin ne maahan tuotaessa ovat tullittomia muun säädöksen kuin tullitariffilain (660/87) tai muun sopi-

muksen kuin tulleja koskevan kansainvälisen sopimuksen perusteella, jollei tarkoitettussa säädöksessä tai sopimuksessa ole toisin säädetty tai määrätty;

6) tuotteet, jotka valmistetaan sellaisista 2 §:ssä tarkoitetuista raaka-aineista, joista öljyjättemaksu on suoritettu.

6 a §

Kotimaisella valmistajalla on oikeus vähentää verokaudelta suoritettavasta öljyjättemaksusta saman verokauden aikana valmistuspaikalle palautettujen maksullisten tuotteiden öljyjättemaksua vastaava määrä.

6 b §

Milloin maassa valmistettua tuotetta, josta öljyjättemaksu on suoritettu, on viety maasta

taikka siirretty vapaa-alueelle tai tullivaras-
toon, viejällä tai siirtäjällä on oikeus hakemuk-
sesta saada suoritettua öljyjätämaksua vastaa-
va palautus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua palautusta
on haettava vienti- tai siirtopaikan piiritullika-
marilta kolmen kuukauden kuluessa sen vuo-
den päättymisestä, jonka aikana tuote on viety
tai siirretty 1 momentissa tarkoitettuun paik-
kaan.

Jos 2 momentissa tarkoitettu hakemus on
annettu säädetyn määräajan jälkeen, voidaan
maksunpalautus myöntää ehdolla, että muut
edellytykset palautukselle ovat olemassa. Täl-
löin noudatetaan kuitenkin, mitä virhemaksun
määräämisestä on valmistevoitotuslain
15 b §:ssä säädetty.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Helsingissä 17 päivänä maaliskuuta 1989

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Ulla Puolanne*

Laki

öljyjättemaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan öljyjättemaksusta 5 päivänä joulukuuta 1986 annetun lain (894/86) 2 § ja 5 §:n 2 kohta sekä
lisätään 5 §:ään uusi 6 kohta ja lakiin uusi 6 a ja 6 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Öljyjättemaksua on suoritettava tullitariffin nimikkeeseen 27.10.D kuuluvista voiteluöljyistä.

Ehdotus

2 §

Öljyjättemaksua on suoritettava tullitariffin alanimikkeeseen 27.10.D kuuluvista voiteluöljyistä ja voitelurasvoista sekä tullitariffiin perustuvan käyttötariffin alanimikkeisiin 34.03.19.00 ja 34.03.99.00 kuuluvista voiteluvalmisteista.

Öljyjättemaksua on suoritettava myös edellä 1 momentissa mainittuihin nimikkeisiin kuuluvista muuntaja- ja katkaisijaöljyistä, leikkuu-, puhdistus- ja muottiöljyistä sekä hydraulioöljyistä.

5 §

Maksuttomia ovat:

2) maahan tuodut tuotteet, milloin ne maahan tuotaessa ovat tullittomia muun säädöksen kuin tullitariffilain (360/80) tai muun sopimuksen kuin tulleja koskevan kansainvälisen sopimuksen perusteella, jollei tarkoitettu säädöksessä tai sopimuksessa ole toisin säädetty tai määrätty;

2) maahan tuodut tuotteet, milloin ne maahan tuotaessa ovat tullittomia muun säädöksen kuin tullitariffilain (660/87) tai muun sopimuksen kuin tulleja koskevan kansainvälisen sopimuksen perusteella, jollei tarkoitettu säädöksessä tai sopimuksessa ole toisin säädetty tai määrätty;

6) tuotteet, jotka valmistetaan sellaisista 2 §:ssä tarkoitetuista raaka-aineista, joista öljyjättemaksu on suoritettu.

6 a §

Kotimaisella valmistajalla on oikeus vähentää verokaudelta suoritettavasta öljyjättemaksusta saman verokauden aikana valmistuspäikälle palautettujen maksullisten tuotteiden öljyjättemaksua vastaava määrä.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

6 b §

Milloin maassa valmistettua tuotetta, josta öljyjätömaksu on suoritettu, on viety maasta taikka siirretty vapaa-alueelle tai tullivaraan, viejällä tai siirtäjällä on oikeus hakemuksesta saada suoritettua öljyjätömaksua vastaava palautus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua palautusta on haettava vienti- tai siirtopaikan piiritullikamarilta kolmen kuukauden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jonka aikana tuote on viety tai siirretty 1 momentissa tarkoitettuun paikkaan.

Jos 2 momentissa tarkoitettu hakemus on annettu säädetyin määräajan jälkeen, voidaan maksunpalautus myöntää ehdolla, että muut edellytykset palautukselle ovat olemassa. Tällöin noudatetaan kuitenkin, mitä virhemaksun määräämisestä on valmisteverotuslain 15 b §:ssä säädetty.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .